

Nyolc millió amerikai állampolgár havi 200 dollár nyugdíja évi 19, illetve a kezelési költségekkel együtt 20 milliárd dollár költséget jelent. Ez az összeg ötszöröse az amerikai kincstár évi bevételének és 40%-a az Egyesült Államok nemzeti jövedelmének.

A terv alkalmazásából Townsend doktor szerint a következő előnyök származnak: az öregség Amerikában ezentul „nem sötét és borzalmas tél, hanem ragyogó őszenne; az öregek kikapcsolódnának a munkából s helyet adnának a fiataloknak; a havonta forgalomba kerülő 11500 millió fellendítené a gazdasági életet, növelné a járadékokat és visszahozná a prosperitást.” — Townsend doktor dús ígéreteit mindenütt számokkal támasztja alá. S ha okfejtésében nem leljük a hibát, úgy halomra dőlnek nemcsak az eddigi gazdasági elméletek, hanem a szocializmus követelése is és a nyomukban fakadó ideológiák is. Ám Townsend tervének megcáfolása igen könnyű.

Először is: ki fizetné a milliárdokra rúgó illetékeket? Ennél a pontnál nem hagyható figyelmen kívül, hogy Amerikáról, a függőleges és vízszintes trösztök őshazájáról van szó! Így pl. Ford, akinek saját bányái, vasutjai, szerszámgyárai, üvegutái és gumiültetvényei vannak, autói eladása előtt alig bonyolít le mással ügyleteket. Már pedig Townsend doktor illetékei a kereskedelmi és ipari ügyleteket sújtják. A fogyasztó viszont az illetékek egész seregét fizetné minden egyes árucikk vásárlása alkalmával. Így pl. az az amerikai polgár, aki egy ruhát csináztatna magának, nemcsak az öltöny árát fizetné túl 2%-al, hanem ugyancsak 2-2%-ot fizetne a nagykereskedelmi árakon, a munkabéreken, a szállítási költségeken felül és így tovább a végtelenségig... A Townsend terv különben sem teremtene új vásárlási lehetőségeket, mert legjobb esetben is csak a lakosság egytized részének adná azt, amit kilencetized részétől elvett.

Townsend — tervének könnyen kimutatható abszurditása ellenére vagy talán ép' ezért — millió számra gyűjti maga köré a hiveket. A korlátlan *lehetőségekből*, a *prosperityből* az amerikai kispolgárság s a munkásság visszamaradt rétegeiben már csak az ezekben vetett hit s a visszatértükben bizakodó remény maradt meg. Ez a magyarázata, hogy míg a valóságos helyzet felismerése csak lassan tör utat, addig a csodaszereket ígérő próféták tömegesen találnak nemcsak hallgatókra, hanem hívőkre is.

Márk Viktor

A KETTÉSZAKADT NÉMET. IRODALOM. A *Das Neue Tagebuch* érdekes vitacikkét közöl. A cikk írója *Leopold Schwarzschild* szembe helyezkedik azzal a tervvel, hogy az *S. Fischer Verlag* jelenlegi tulajdonosa Dr. Bermann, (aki eddig a Harmadik Birodalomban próbálkozott) egy emigrációs könyvkiadóvállalatot alakítson. Amilyen hasznos lett volna ez a vállalat kezdetben, olyan ártalmas lehet most, egyrészt, mert Bermann nem akar lemondani a németországi import lehetőségéről és így a vállalat nem volna a hivatalos Németországtól független, másrészt, mert nagyobb tőkeerősségével tönkretenné a jelenlegi független kiadókat (*Querido, de Langes. Oprecht*).

A vita kiindulópontja egy a *Neue Züricher Zeitung*-ban megjelent nyilatkozat, melyben Thomas Mann, Hermann Hesse, Annette Kolb az alakítandó vállalat mellé állnak. A *Neue Tagebuch* álláspontjával több cikkben helyezkedik szembe a *Neue Züricher Zeitung* irodalmi rovatvezetője: *Dr. Korrodi* is. A vita végül is avval zárul, hogy Thomas Mann, (aki eddig azt hangoztatta, hogy nem akar elszakadni németországi olvasóközönységétől) a Németországon kívüli független irodalom mellé szögezi le-

magát.

Az S. Fischer Verlag körüli vita a kettészakadt német irodalom problémájának vitájává szélesedik. Leopold Schwarzschild cikke alaposan világítja meg ezt a kérdést. Kivonatosa idézzük a következő cikkrészletet:

„Amint vitákban gyakran, itt is egy, a tulajdonképpeni tárgy szempontjából közömbös pont került a vita előterébe. — Miután belekezdünk a kérdésbe a legjobb lesz, ha tárgyilagos alapossággal a mélyéig hatolunk. Milyen német nemzetiségi írók hagyták el az országot? Emlékezetből — a teljesség minden igénye nélkül a következő listát állíthatom fel:

R. Becher	Artur Holitscher	Gustav Regler
Charlotte Berend	Alfred Kerr	Hans Rehfisch
Franz Blei	Kurt Kersten	Ernst Reinhard
Ernst Bloch	H. Graf Kessler	E. M. Remarque
Bert Brecht	Hermann Kesten	Ludwig Renn
B. v. Brentano	Anette Kolb	Adam Scharrer
F. Bruckner	E. Lasker-Schüler	Anna Seghers
Alfred Döblin	Rudolf Leonhard	Carl Sternheim
A. Ehrenstein	Heinrich Mann	Wilhelm Speyer
L. Feuchtwanger	Klaus Mann	Ernst Toller
Bruno Frank	Thomas Mann	Kurt Tucholsky
A. M. Frey	Valeriu Marcu	Fritz v. Unruh
Ernst Glaeser	Ludwig Marcuse	Erich Weinert
O. M. Graf	Leo Matthias	Hermann Wendel
W. Hasenclever	Walter Mehring	Friedrich Wolf
Werner Hegemann	Hans Natonek	Theodor Wolf
Konrad Heiden	Alfred Neumann	A. Wolffenstein
Georg Hermann	Bälde Olden	Otto Zarek
Hermann-Neisse	Rudolf Olden	Arnold Zweig
Wilhelm Herzog	Theodor Plivier	

Ez 60 név, — különböző értékű nevek, de együtt az emigrációba kényszerült német irodalmat jelentik. Ez az irodalom nem áll, mint Korrodi úr (a Neue Züricher Zeitung cikkírója) mondja csak a regényipar mesterembereiből, hanem minden irodalmi forma, dráma és lyra egyaránt képviselve van és a felsorolt írók legtöbbször a nagy átértékelés előtt a Neue Züricher Zeitung is közölte. Másrészt nemcsak a 'zsidó irodalom' szerepel (amint azt Korrodi úr az emigrációs irodalomra vonatkoztatva írta), hanem amennyire fajkutatási ismereteim megengedik megállapíthatom, hogy a 60 író közül 28 árja — és 40 keresztény. Ezzel szemben Korrodi úr 12 Németországban maradt íróról számol be. Listáját valószínűleg ki tudná bővíteni, de mégis jellemző, hogy Gerhardt Hauptmannal nyitja meg a sort, akiről maga írja, hogy „költő volt”. A listán szerepel továbbá az agg *Richarda Huch*, aki még a Költő-Akadémiába is vonakodott belépni és a náci uralommal minden érintkezést kerül. A 12 név között több nem német állampolgár is szerepel, így a svájci *Jakob Schaffner* és az osztrák *Waggeert*. Nagyon kevés név maradna, ha ezeket is leszámítanánk. De jó! Elfogadom a külföldieket — csak éppen szembe helyezem velük azokat a németül írókat, de nem német állampolgárokat, akik szintén kénytelenek voltak elhagyni Németországot:

Ludwig Bauer	Egon Erwin Kisch	Robert Musil
Max Brod	Paul Kornfeld	Robert Neumann
Ödön Horváth	Emil Ludwig	Alfred Polgar
Gina Kaus	Hermynia Mühlén	Roda Roda
Hermann Kesser	Hans Mühlenstein	Joseph Roth

René Schickele
Adrienne Thomas
Karl Tschuppik

A. Vallentin
Ernst Weiss
Franz Werfel

Faul Zech
Stefan Zweig

Ez újabb 24 név (közülük 9 árja és 15 keresztény). Felmerül a kérdés, hogy mi van még ezen a ténylegesen emigrációban élő irodalmon kívül. Ha a „német” szót nem az állam, hanem a nyelv szempontjából használjuk kétségbevonható-e, hogy majdnem az egész „német irodalom” Németországon kívül él. A nem német állampolgár írók bevonása nem gyengíti, hanem kielezi a képet. A tényleges emigrációnak ez a 84 írója (lehet, hogy néhány név kimaradt) valóban képviseli a német irodalmat. Próbálja meg Korrodi úr vagy más egy olyan lista elkészítését, melyen csak megközelíthetően ilyen jó nevű írók szerepeljenek azok közül, akik a Harmadik Birodalomhoz tartoznak vagy tartozni akarnak és akiket a Harmadik Birodalom elismer.” (M, T.)

A NÉMET PARASZTÖRÖKÖSÖDÉSI TÖKVÉNY. A Harmadik Birodalomban az élet minden megnyilvánulását a faji elmélet segítségével értelmezik. A törvényhozásban szintén a faji, eugenetikai szempontok a mérvadók. Persze ezek az eugenetikai szempontok a törvény tényleges indítékainak eltakarására szolgálnak s végeredményben annak a szociális demagógiának a szolgálatában állnak, mely a monopoltörke parancsuralmi rendszerének tömegbázist biztosítani törekszik. Ez a tömegbázis a városokból mindinkább a falvakba tevődik át. A pauperizált munkásság, mint a hitlerizmus tömegalapja igen labilis és így már régebbi idő óta a hitlerizmus működési köre a falu, amit elárasztottak agitátoraikkal és törvényeikkel. Ezek közül a legfontosabb az u. n. „parasztörökösödési törvény”, mely a falu tulajdon-, osztály-, ideológiai-stb. viszonyainak átépítését célozza. A cél papíron itt is faji, a valóságban azonban egy új német zsirosparasztság kialakítása, mert ez az osztály mindig hű támasza volt a német tőkésrendnek. A Kapp-puccs idején ez az osztály fegyveresen is segítségére sietett a Köztársaság elleneségeinek; Ennek a rétegnek az átszervezése tehát elsőrendű feladat.

A német parasztörökösödési törvény (Erbhofgesetz) a jelenlegi parasztgazdaságok egy kihaló területét (lakás, kert, földbirtok) elidegeníthetetlen és oszthatatlan parasztbirtokká nyilvánítja, amit a családnak csak egy tagja (vidékenként a legnagyobb vagy a legkisebb, esetleg, egy végrendeletileg megnevezett fiú) örökölhet. A birtok kritériumait a törvény nem állapítja meg pontosan, főbb kellékei azonban: 1. csak mezőgazdasági üzem lehet; 2. egy ember kizárólagos tulajdona; 3. maga a tulajdonos tartozik termelni vagy vezetni a termelést; 4. terjedelme vidékenként változik, de legalább annyi, hogy jövedelméből egy család a piactól és ez általános gazdasági helyzettől függetlenül megélhessen 9 a legfontosabb ipari javakat beszerezhesse. A terület — elvileg — nem haladhatja meg a 125 hektárt, politikai, kulturális s más, a törvényben nem részletezett indok azonban ennél nagyobb területet is engedélyez. A törvénynek ez utóbbi hízaga kiválóan alkalmas arra, hogy a törvényt a junkerek javára értelmezhessek, míg a politikai és egyéb érdek a hitlerizmus ágenseit elégitik majd ki! 125 hektárnál nagyobb tulajdont kaphat még az is, aki kimutatja, hogy a már birtokában lévő föld több, mint 150 éve családi tulajdon. (A junkerek és gazdag-parasztok a törvénynek e pontját szintén előnyösen gyümölcsöztethetik.) Ha meggondoljuk, hogy annak a földje, aki a törvény oltalma alá kerül, elidegeníthetetlen, érthetővé válik a tény, amiért a mai német törvényhozás a 125 hektár-terjedelmű, sőt ennél nagyobb területeket is parasztbirtoknak minősíti..